

Туристичка организација Грачанице-ТОГ

Адреса: Улица Цара Лазара

Тржни центар III спрат, Грачаница

www.togracanica.org

Email: togracanica@gmail.com

Телефон: +3817488267

Истраживање тренутног стања у сектору туризма у општини Грачаница

• Четврто тромесечје 2022. •

УВОД

Туристичка организација Грачанице је у претходе две године упркос пандемији новог соја коронавируса која је утицала на већину активности из пројекта, ипак успевала да у отежаним условима рада реализује велики број пројекатних активности и тако постигла значајне резултате неопходне за одрживи развој туризма у општини Грачаница у доба пандемије КОВИДА-19.

Важно је напоменути да је због пандемије КОВИДА-19 број туриста у Грачаници драстично смањен, због мера које су донете ради спречавања ширења вируса, број туриста је у периоду од марта до јануара 2020. године смањен за преко 90% домаћих и страних туриста.

Међутим, оно што је свакако позитивно јесте да је у ових једанаест месеци 2022. године број туриста који су провели једну или више ноћи у нашој општини повећан, и има константну тенденцију раста, веће групе туриста који посећују атракције у општини се повећавају. Мере које су уведене ради спречавања ширења корона нису више на снази, тако да се самим тим, број посета како локалних посетиоца тако и страних туриста знатно повећао.

Туристи су у прва три месеца највише посећивали манастир Грачаницу, један од највећих туристичких атракција у нашој општини, који је иначе изузетно посећен и привлачи велики број туриста из свих крајева света, али који је претходне две године био посећен само за време највећих верских празника, и то углавном од стране локалног становништва.

Туристичка организација Грачанице је пружала и организовала услуге туристичког вођења најављених група туриста на територији општине Грачаница, у периоду када су мере то дозвољавале. ТО Грачанице је свој посао дигитализације и промоције наставио кроз целу прошлу годину. Константно се ради на побољшању промотивне кампање, боље информисаности туриста путем интернет сајта и друштвених мрежа, израдом великог броја различитих флајера и брошура.

У сврху боље промоције и препознатљивости ТО Грачанице је радила константну промоцију својих активности на друштвеним мрежама. Нова концепција на свим друштвеним мрежама подразумева не само промовисање активности ТО Грачанице и туристичких атракција која се налазе у нашој општини, већ ће и пратиоци бити обавештени о најзначајнијим културним дешавањима у општини, биће промовисани сви локални угоститељи и подељене све важне информације које се тичу културног живота у општини Грачаница. Све ове активности допринеће бољој препознатљивости наше општине на туристичкој мапи света.

Смештајни и угоститељски објекти у општини Грачаница

Резултати овог истраживања добијени су на основу анкете коју је Туристичка организација Грачанице спровела на територији општине Грачаница. Истраживањем је обухваћено девет смештајних јединица (хотела и мотела), деветнаест ресторана и деветнаест кафића/кафе пицерија.

ХОТЕЛИ И МОТЕЛИ

Смештајни капацитети обухваћени истраживањем: 126 соба са 329 лежаја. Ресторани који се налазе у склопу смештајних објеката имају следећи капацитет: 706 места у ресторанима и 205 места у баштама и терасама.

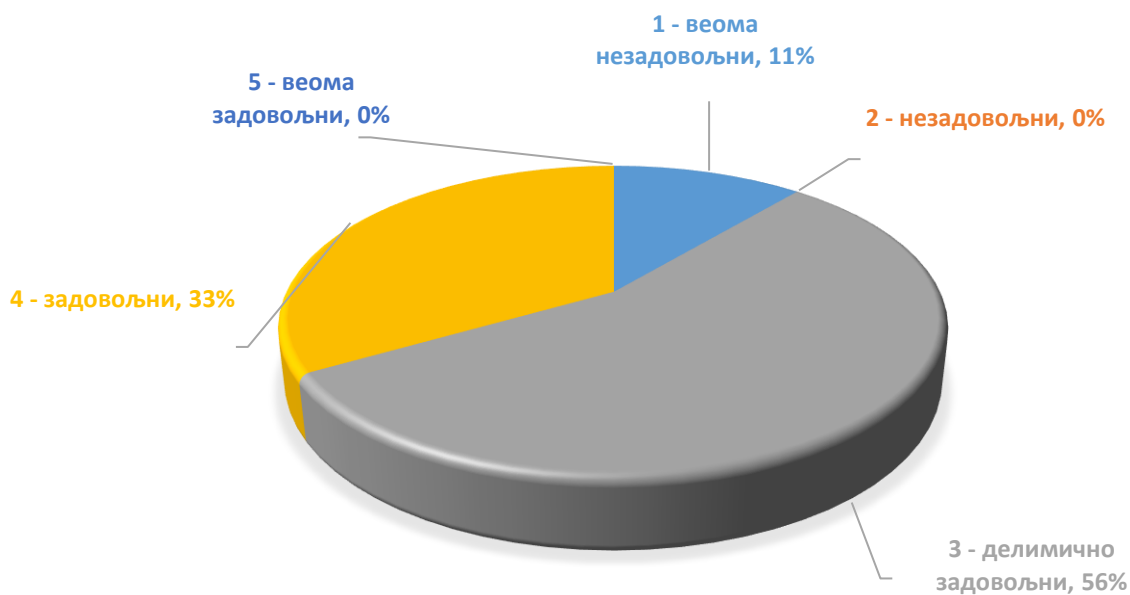
Ред. број	Назив објекта	Власник објекта	Место	Капацитет ресторана/ баште	Смештајни капацитет (соба/лежаја)
1.	Хотел Константин	Хранислав Перенић	Лапље Село	40	25/70
2.	Хотел Грачаница	Андреас Вормсер	Грачаница	36	15/28
3.	Хотел Улпијана	Милорад Николић	Грачаница	120/100	25/80
4.	Мотел Арса	Милутин Арсић	Грачаница	50/30	4/8
5.	Мотел Европа	Миљан Јовановић	Грачаница	80	11/26
6.	Мотел Марков Конак	Ивана Грбић	Г. Гуштерица	250	12/30
7.	Апартмани Лаза	Горан Лазић	Грачаница	60/15	27/60
8.	Апартмани Мимоза	Мирослав Михајловић	Грачаница	70/60	7/27
9.	Мотел Вожд	Владимир Трајковић	Лапље Село	50/70	3/8

Анкета спроведена са власницима смештајних објеката показала је да је највише ноћења реализовано је током лета, пролећа и јесени, односно у периоду од априла до октобра, када се и највећи број манифестација одржава на територији општине Грачаница.

На питање да ли су задовољни бројем ноћења у свом хотелу/мотелу у једанаест месеци 2022. године, 56%, односно највећи број испитаника је изјавило да је делимично задовољно бројем ноћења у свом објекту, 33% је задовољних, 11% је изјавило да је веома незадовољно бројем гостију, незадовољних и веома задовољних није било.

Пандемија коронавируса, задала је тежак ударац привредним секторима, нарочито сектору туризма, који се још увек опоравља. Један од најугроженијих сектора је угоститељство, које је најпре због затварања објеката услед проглашења ванредног стања, а потом и због ограничења радног времена и полицијског часа претрпело огромне губитке. Међутим, стање у сектору угоститељства је знатно боље у односу на прошле две године, што су и угоститељи на основу анкете и доказали.

ДА ЛИ СТЕ ЗАДОВОЉНИ БРОЈЕМ ГОСТИЈУ/НОЋЕЊА У ХОТЕЛУ/МОТЕЛУ У 11 МЕСЕЦИ 2022. ГОДИНЕ?

У једанаест месеци 2022 године реализовано је 41.870 ноћења, што је већи број у односу на исти период 2021. године, док су приходи остварени од ноћења 1.087.871 (статистика се рачуна за једанаест месеци 2022. године)

Испитаници су такође изјавили да је највећи број, односно 56% испитаника задовољно бројем туриста/гостију ресторану у оквиру смештајних објеката за једанаест месеци 2022. године, 33% испитаника је изјавило да је делимично задовољно бројем туриста/гостију, 11% испитаника је веома незадовољно, незадовољних и веома задовољних није било.

У смештајним угоститељским објектима тренутно ради 55 радника, број радника се у прошлој години није значајно променио у односу на претходне године, дошло је само до мање варијације у занимањима, број конобара се није драстично мењао, док је већа потражња и ове године била за куварима.

Број новозапослених радника у смештајним угоститељским објектима је 6 што је за 15% више новозапослених радника више у односу на прошлу годину.

Конобара	Шанкера	Рецепционара	Менаџера	Кувара	Помоћно особље	Остало
6	0	12	9	6	14	8

Од свих испитаних власника смештајних угоститељских објеката, 89% од укупног броја испитаника изјавило је да њихови радници носе униформе са обележјем објекта у коме раде.

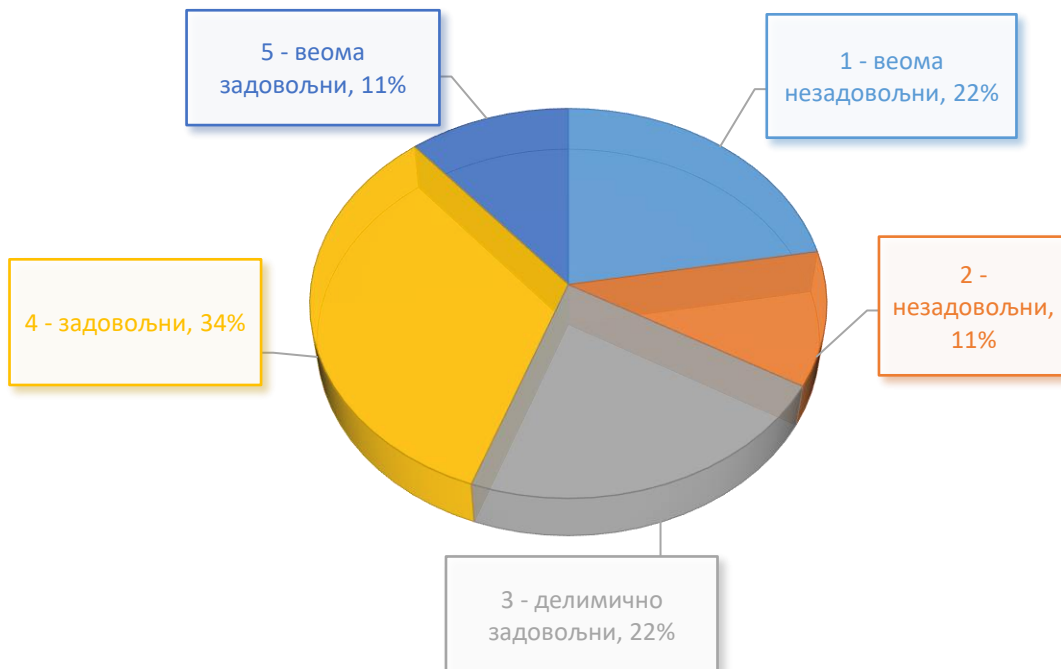

Манифестације организоване у Грачаници привлаче све већи број туриста, међутим, власници сматрају да то ипак није довољан број, и да мора постојати још више манифестација, које би на дуже време привукле што већи број туриста. Такође, манифестације организоване у Грачаници углавном утичу на повећање броја гостију у угоститељским објектима у Грачаници али не и у објектима ван Грачанице. Да би хотели и ресторани у осталим селима општине Грачанице имали више гостију, неопходно је у тим селима организовати више манифестација.

Већина испитаних власника ресторана изјавило је да сматра да манифестације организоване на територији Грачанице делимично утичу на повећање броја туриста/гостију, нарочито у летњем периоду, када се и одржава највећи број манифестација.

За једанаест месеци текуће године, 34% испитаника је изјавило да је задовољно бројем ноћења током трајања манифестација, 22% испитаника је делимично задовољно, 22% је веома незадовољно, такође 11% је незадовољно бројем гостију, веома задовољних је било 11%.

**ДА ЛИ СУ МАНИФЕСТАЦИЈЕ ОРГАНОЗОВАНЕ У ГРАЧАНИЦИ УТИЦАЛЕ
НА ПОВЕЋАЊЕ БРОЈА ГОСТИЈУ ЗА ОВИХ ЈЕДНАЕСТ МЕСЕЦИ 2022.
ГОДИНЕ?**

РЕСТОРАНИ

У бази туристичког регистра ТО Грачанице налази се 21 ресторан, а овим истраживањем обухваћено је 19 ресторана који послују на територији општине Грачанице. Укупан капацитет свих ресторана је 2.033 места, 1380 места у самом ресторану и 653 места у башти ресторана.

Ред. број	Назив објекта	Власник	Место	Капацитет ресторан/башта
1.	Етно кућа	Милорад Николић	Грачаница	80/130
2.	Посебна прича	Љубиша Миловановић	Грачаница	60/90
3.	Клуб привредника - Лукс	Небојша Јосифовић	Грачаница	350
4.	Константин	Хранислав Перић	Лапље Село	40
5.	Европа	Миљан Јовановић	Грачаница	50/30
6.	Бела Виста	Бобан Ристић	Лапље Село	70/30
7.	Ћао	Небојша Радуловић	Лапље Село	50/50
8.	Огњиште	Урош Стојановић	Грачаница	70/100
9.	Симино сокаче	Мирослав Илић	Грачаница	50
10.	Марков конак	Ивана Грбић	Г. Гуштерица	50/20
11.	Арса	Мирослав Арсић	Грачаница	50/30
12.	Каспер	Миодраг Марковић	Лапље Село	50
13.	Лаза	Горан Лазић	Грачаница	60/15
14.	Хајдук Вељко	Велимир Јовановић	Грачаница	60
15.	Моја кафаница	Иван Шубарић	Грачаница	60/28
16.	Симонида	Немања Јоргић	Грачаница	80
17.	Мимоза	Мирослав Михајловић	Грачаница	70/60
18.	Мали Рај	Владимир Павић	Доња Гуштерица	30
19.	Вожд	Владимир Трајковић	Лапље Село	50/70

Анкета спроведена са свим власницима ресторана потврдила је да се ове године број власника задовољнији бројем гостију/туриста у угоститељском објекту, и да тај проценат има тенденцију раста у односу на прошлу годину. Разлог су биле наравно изузетно рестриктивне мере, као и забрана рада угоститељских објеката и смањен капацитет као и време рада.

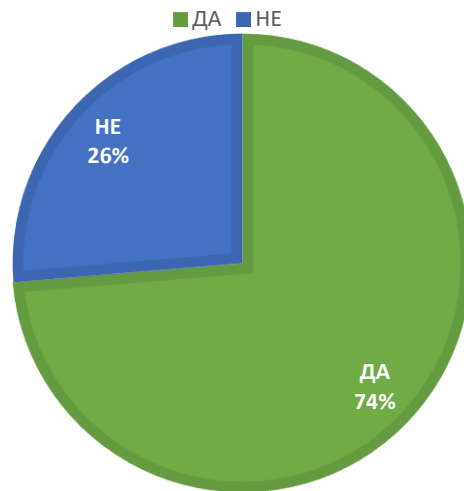

На питање да ли су задовољни бројем гостију у ресторану, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је задовољно (42%), делимично задовољних је било 37%, веома незадовољних (11%), веома задовољних и незадовољних је било 5%.

Анкета које је одрађена за једанаест месеци 2022. показала је да је на основу свега наведеног може се закључити да је дошло до побољшања у односу на претходну годину, и годину раније која је свакако била погубна за рад угоститељских објеката, међутим позитиван раст се свакако примећује.

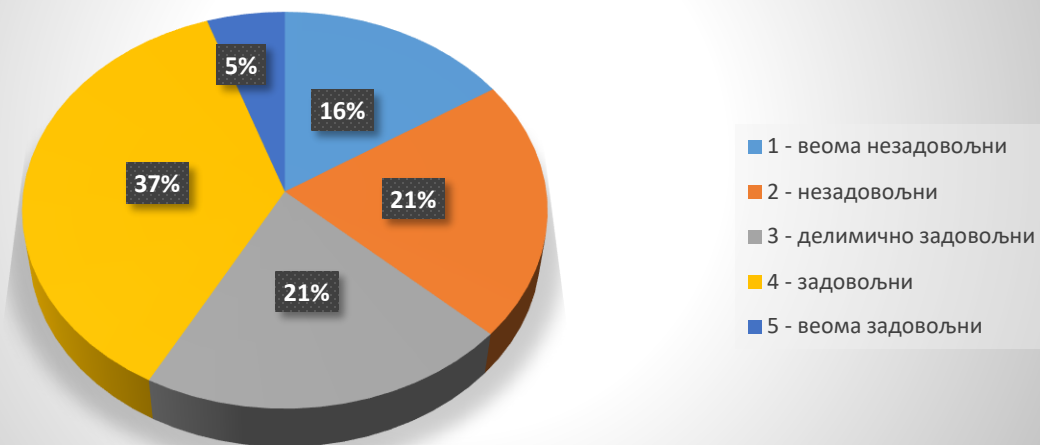
74% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље носи униформе са обележјем угоститељског објекта.

**ДА ЛИ ВАШИ РАДНИЦИ НОСЕ УНИФОРМЕ СА
ОБЕЛЕЖЈЕМ/ИМЕНОМ ВАШЕГ ОБЈЕКТА**

Већина испитаних власника ресторана изјавило је да сматра да манифестације организоване на територији Грачанице утичу на повећање броја туриста/гостију, нарочито у периоду од априла до октобра, када се и одржава највећи број манифестација.

**Да ли су манифестације организоване у Грачаници
утицале на повећање броја гостију у једанаест месеци
2022.?**

37% од укупног броја анкетираних власника изјавило да је задовољно бројем гостију и посета ресторанима током трајања манифестација, 21% испитаника делимично задовољно бројем посета, 21% је незадовољно бројем гостију, 16% је веома незадовољно, док је веома задовољних било 5%.

Међу најпосећенијим манифестација које утичу на повећање промета у угоститељским објектима су: Видовданске свечаности, многобројне манифестације које Дом Културе организује, Дани општине Грачаница, затим Међународни витешки фестивал SHIELD, и од 2021. године и манифестација коју организује ТО Грачанице „Грачаничко прело“ која је претходне године морала бити организована у мањем формату, али се надамо да ће наредних година постати манифестација која ће привлачити велики број туриста. Поред набројаних постоје и многе друге значајније манифестације које привлаче посете туриста. Угоститељи такође сматрају да је потребан већи број манифестација међународног карактера које би доводиле иностране туристе као и туристе из централне Србије.

Конобара	Шанкера	Менаџера	Кувара	Помоћно особље	Остало
51	26	15	49	16	8

Тренутни број запослених радника у анкетираним ресторанима је 165. Број новозапослених радника у угоститељству је 42 радник у једанаест месеци 2022. године.

КАФИЋИ И КАФЕ-ПИЦЕРИЈЕ

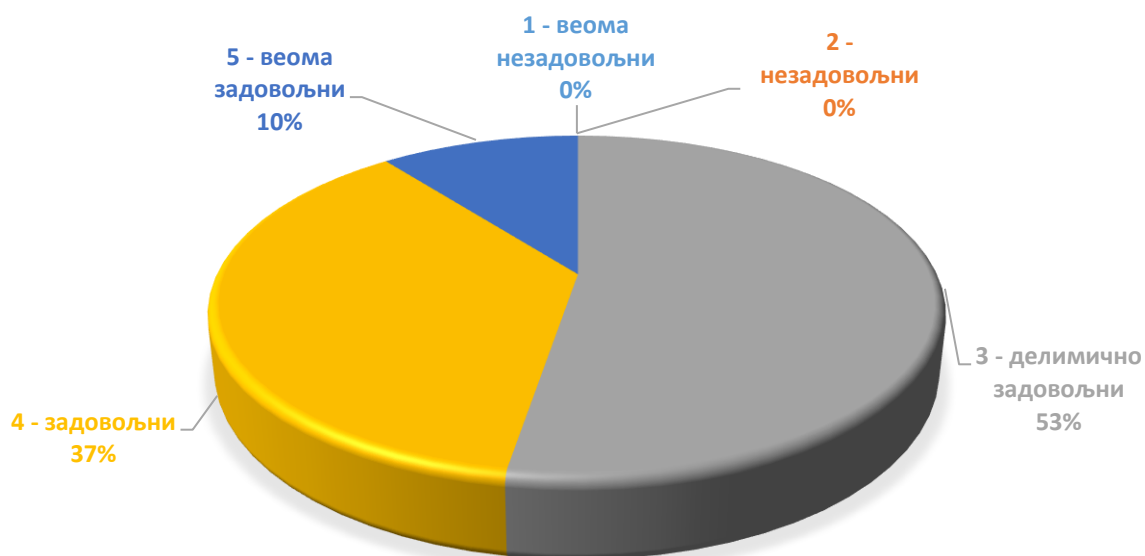
У бази туристичког регистра ТО Грачанице налази се 23 кафића и кафе-пицерија, 19 кафића и кафе-пицерија од укупног броја улазе у статистику. Укупан капацитет је 1.338 места у самом кафићу 956 и 382 места у баштама кафића и кафе-пицерија.

Ред. број	Назив објекта	Власник	Место	Капацитет
1.	Центар кафе	Томица Велић	Грачаница	90/40
2.	Фратело	Синиша Мирковић	Грачаница	70/50
3.	Play кафе	Владимир Живић	Лапље Село	40
4.	Доријан Греј	Виктор Поповић	Грачаница	40/12
5.	Бахус	Ивица Димитријевић	Грачаница	68/60
6.	Спорт кафе	Златибор Николић	Грачаница	40/20
7.	Падрино	Ђорђе Ристић	Лапље Село	40/20
8.	Годендо	Јована Перенчевић	Грачаница	30/15
9.	Матрикс	Новица Миловановић	Грачаница	60/30
10.	Тропикана	Дејан Јанићијевић	Лапље Село	80/100
11.	Доминус кафе	Драган Миловановић	Грачаница	48
12.	Лакоста кафе (Lacoste caffe)	Душан Милић	Доња Гуштерица	40
13.	Амиго	Марко Милошевић	Доња Гуштерица	50

14.	Скарфејс (Scarface)	Бобан Стевановић	Доња Гуштерица	25
15.	Блек сквер (Black square)	Ђорђе Ђекић	Грачаница	40
16.	Шанса кафе	Милутин Сојевић	Доња Гуштерица	40
17.	Грин кафе (Green caffe)	Никола Крстић	Горња Гуштерица	80
18.	Јака ствар	Стефан Стојановић	Добротин	40
19.	Ордо Драконис	Бобан Петовић	Грачаница	35/35

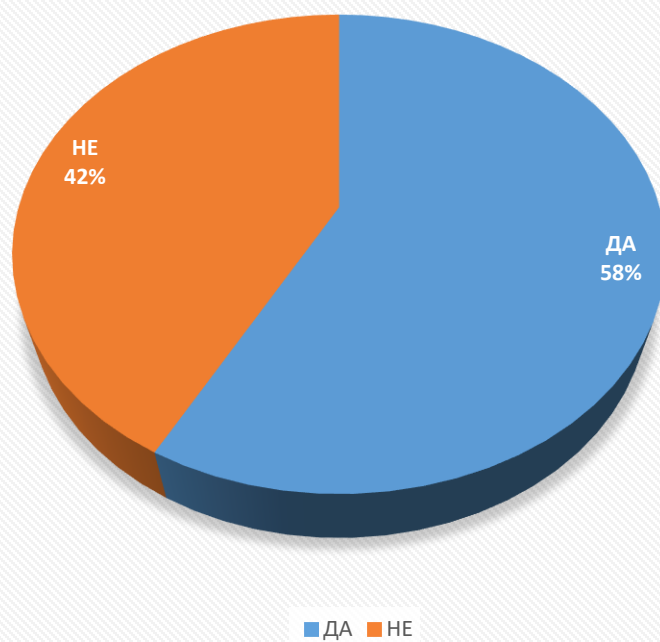
На питање да ли су задовољни бројем гостију у кафићу/кафе пицерији, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је делимично задовољно (53%), задовољних је било 37%, веома задовољних је било 10%, незадовољних и веома незадовољних није било.

ДА ЛИ СТЕ ЗАДОВОЉНИ БРОЈЕМ ГОСТИЈУ У КАФИЋУ У ЈЕДАНАЕСТ МЕСЕЦИ 2022. ГОДИНЕ?

58% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље носи униформе са обележјем угоститељског објекта.

**Да ли Ваши радници носе униформе са обележјем
вашег објекта?**

Да ли су манифестације организоване у Грачаници утицале на повећање броја гостију у једанаест месеци 2022. године?

Већина анкетираних власника локалних кафића и пицерија је одговорила да на повећање броја гостију веома утичу манифестације које се организују у Грачаници. Задовољних је било 39%, делимично задовољних је 28%, незадовољних је било 17%, док је веома незадовољних и веома задовољних било 11%. Они су такође изјавили да су манифестације свих врста битне за повећање локалног промета. За једанаест месеци 2022. године су у анкети учествовали кафићи и пицерије из свих места са територије општине, и због тога је анкетом доказано да манифестације мање утичу на повећање гостију у осталим селима на територији општине. Управо због овога је потребно организовати манифестације и у осталим местима.

Конобара	Шанкера	Менаџера	Кувара	Помоћно особље	Остало
42	39	8	13	7	1

Тренутни број свих запослених у кафићима и кафе-пицеријама у општини Грачаница је 110. Број радника који су запослени у прошлој години је 25. Што је за 15% више и у односу на прву поовину 2022. године.

ЗАКЉУЧАК

Грачаница као туристичка дестинација постаје позната и атрактивна на глобалној туристичкој мапи. Највећи допринос овој чињеници је манастир Грачаница (14. век) који се налази на УНЕСКО листи светске баштине. Због манастира Грачаница, туристи у Грачаници бораве само пар сати, јер је манастир био само успутно одредиште. Међутим, у 2016. години је са уређењем археолошког налазишта Улпијана и његовим проглашавањем у археолошки парк, Грачаница је од туристичког ресурса добила још један туристички производ, тј. туристичку атракцију која је приступачнија и интересантнија туристима. Истраживање је показало да је уређење Улпијане утицало на додатно задржавање туриста и повећање прихода у угоститељским објектима у општини Грачаница. Са изградњом нових туристичких атракција, организовањем међународних фестивала и креирањем нових туристичких производа, као што је то планирано у Стратегији развоја туризма општине Грачаница (2016-2021), туристичка понуда Грачанице ће се знатно проширити. Креирање додатног садржаја је од кључног значаја за дужи боравак туриста у Грачаници, а самим тим и повећање прихода од туризма.

ТО Грачанице је у претходним годинама имала веома добру сарадњу са донаторима, локалним институцијама, амбасадама и донаторским организацијама, са којима је одржано више од 50 састанака. Резултат добре сарадње огледа се и у великом броју имплементираних пројеката у претходних седам година, због чега је ТО Грачанице препозната као поуздани партнер у области развоја туризма.

Иако је услед пандемије изазване вирусом КОВИД-19 у 2020. години, велики број активности морао бити потпуно отказан или одложен, у 2021. години је ситуација доста боља у односу на прошлу, али наравно и даље не идеална. Активности које је почетком 2022. године ТО Грачанице одредила у склопу пројекта „Одрживи развој туризма у општини Грачаница“ све активности планиране за једанаест месеци 2022. су успешно реализоване. Како су мере уведене ради спречавања ширења вируса корона знатно ублажене, 2022. година је била изузетно успешна и ТО Грачанице је одрадила скоро све активности предвиђене пројектом, као и преко 20 додатних активности.

Такође ТО Грачанице је посебну пажњу посветила дигитализацији садржаја, промотивног материјала, брошура и флајера које свакако поседујемо и у штампаној форми, али који су нажалост били недоступни за већину посетилаца који су раније били у могућности да сами дођу, посете и доживе све оно што наша општина као туристичка дестинација има да им понуди. Константно смо радили и на развоју и препознатљивости на друштвеним мрежама, где смо већ имали пуно успеха.

План за будућност ТО Грачанице је да својим константним радом на промоцији и одрживом развоју туризма допринесе повећању броја туриста и самим тим повећање зараде економском сектору.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања ТО Грачанице, којим је обухваћено укупно 47 угоститељских објеката, добијени су анкетирањем власника угоститељских објеката и на основу њих се може закључити следеће:

Хотели и мотели:

- На питање да ли су задовољни бројем ноћења у свом хотелу/мотелу у једанаест месеци 2022. године, 56%, односно највећи број испитаника је изјавило да је делимично задовољно бројем ноћења у свом објекту, 33% је задовољних, 11% је изјавило да је веома незадовољно бројем гостију, незадовољних и веома задовољних није било.
- У једанаест месеци 2022 године реализовано је 41.870 ноћења, што је већи број у односу на исти период 2021. године, док су приходи остварени од ноћења 1.087.871 (статистика се рачуна за једанаест месеци 2022. године)
- Испитаници су такође изјавили да је највећи број, односно 56% испитаника задовољно бројем туриста/гостију ресторанима у оквиру смештајних објеката за једанаест месеци 2022. године, 33% испитаника је изјавило да је делимично задовољно бројем туриста/гостију, 11% испитаника је веома незадовољно, незадовољних и веома задовољних није било.
- У смештајним угоститељским објектима тренутно ради 55 радника, број радника се у прошлој години није значајно променио у односу на претходне године, дошло је само до мање варијације у занимањима, број конобара се није драстично мењао, док је већа потражња и ове године била за куварима.
- Број новозапослених радника у смештајним угоститељским објектима је 6 што је за 15% више новозапослених радника више у односу на прошлу годину.
- Од свих испитаних власника смештајних угоститељских објеката, 89% од укупног броја испитаника изјавило је да њихови радници носе униформе са обележјем објекта у коме раде
- За једанаест месеци текуће године, 34% испитаника је изјавило да је задовољно бројем ноћења током трајања манифестација, 22% испитаника је делимично задовољно, 22% је веома незадовољно, такође 11% је незадовољно бројем гостију, веома задовољних је било 11%.

Ресторани:

- На питање да ли су задовољни бројем гостију у ресторану, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је задовољно (42%), делимично задовољних је било 37%, веома незадовољних (11%), веома задовољних и незадовољних је било 5%.68% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље носи униформе са обележјем угоститељског објекта.
- 74% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље носи униформе са обележјем угоститељског објекта
- 37% од укупног броја анкетираних власника изјавило да је задовољно бројем гостију и посета ресторану током трајања манифестација, 21% испитаника делимично задовољно бројем посета, 21% је незадовољно бројем гостију, 16% је веома незадовољно, док је веома задовољних било 5%.

Тренутни број свих запослених у кафићима и кафе-пицеријама у општини Грачаница је 110. Број радника који су запослени у прошлој години је 25. Што је за 15% више и у односу на прву поовину 2022. године.

Кафићи и кафе-пицерије:

- На питање да ли су задовољни бројем гостију у кафићу/кафе пицерији, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је делимично задовољно (53%), задовољних је било 37%, веома задовољних је било 10%, незадовољних и веома незадовољних није било.
- 58% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље носи униформе са обележјем угоститељског објекта..
- Већина анкетираних власника локалних кафића и пицерија је одговорила да на повећање броја гостију веома утичу манифестације које се организују у Грачаници. Задовољних је било 39%, делимично задовољних је 28%, незадовољних је било 17%, док је веома незадовољних и веома задовољних било 11%. Они су такође изјавили да су манифестације свих врста битне за повећање локалног промета.
- Тренутни број свих запослених у кафићима и кафе-пицеријама у општини Грачаница је 91. Број радника који су запослени у прошлој години је 22.

Напомена: Упркос жељи да ТО Грачанице прикаже тачан извештај стања развоја туризма и броја потенцијалних туриста, недостају плански и законски акти који би утицали на унапређење обавеза статистичког праћења и примену савремене метаологије прикупљања

и обраде података. Кључне слабости унутар локалне заједнице које је неопходно отклонити адекватним корективним мерама и политикама су:

- Двоструко опорезивање робе и услуга привредних субјеката регистрованих у оба система;
- Неевидентирање и непријављивање туриста на смештају;
- Нередовна и неажурна статистика у већини објеката за смештај услед недостатка законских правила и прописа из које настаје неадекватна методологија статистичког праћења и обраде података;
- Непостојање система обрачуна и обавезног плаћања боравишне таксе локалној самоуправи.

